

**OCENA SYTUACJI SPÓŁKI PROJPRZEM S.A. W 2007 R.
Z UWZGLĘDNIENIEM OCENY SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ
I SYSTEMU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM**

I. OCENA SYTUACJI SPÓŁKI W 2007 r.

Rok 2007 był, jak się wydaje, jednym z najważniejszych w dotychczasowej historii PROJPRZEM S.A.

Powodów do powyższej konstatacji jest kilka.

Po pierwsze, dzięki udanej emisji, z której pozyskano ponad 52 mln zł, powstały materialne warunki do realizacji strategii przyspieszonego wzrostu i dywersyfikacji działalności.

Po drugie, w sposób energiczny i zdecydowany podjęto działania prowadzące do realizacji tej strategii, a mianowicie:

- zrealizowano szereg inwestycji na łączną kwotę ponad 23 mln zł zwiększających zdolności produkcyjne firmy, poprawiających warunki pracy i podnoszących jakość wytwarzanych produktów (budowa malarni w zakładzie produkcyjnym w Koronowie, budowa hali magazynowo produkcyjnej w Zakładzie Produkcyjnym w Sępólnie Krajeńskim, zakup szeregu urządzeń technicznych)
- uruchocono działalność deweloperską dokonując zakupu m. in. ponad 7 ha działki, na której będzie budowane osiedle obejmujące około 800 mieszkań, którą zajmować się będzie firma PROJPRZEM DOM
- zwiększono zdolności wytwórcze w zakresie usług budowlanych poprzez nabycie w wyniku prywatyzacji bezpośredniej Lubuskiego Przedsiębiorstwa Budownictwa Przemysłowego, co pozwoli na rozwój działalności budowlanej w zachodniej części Polski a dodatkowo utworzono firmę PROJPRZEM BUD, która ma zająć się budową mieszkań i domów jednorodzinnych (dla tego celu nabyto nieruchomość w Bydgoszczy przy ul. Kieleckiej)
- rozpoczęto proces uruchomienia produkcji własnych urządzeń z zakresu techniki przeładunkowej, które lokowane będą poza Polską, na terenie

Niemiec i innych krajów Europejskich (dla tego celu powołano spółkę PROMOSTAHL GmbH).

Po trzecie, wzmocniono pozycję rynkową firmy potwierdzając realizacjami z ubiegłego roku konkurencyjność PROJPRZEM S.A. zarówno na rynku usług budowlanych jak i konstrukcji i urządzeń stalowych.

Przychody ze sprzedaży osiągnęły 133.789 tys. zł, zysk netto 9.594 tys. zł a zysk z działalności operacyjnej (najwyższy w historii firmy) 9.580 tys. zł.

Realizowana polityka przyspieszonego rozwoju prowadzi do istotnych zmian jakościowych w PROJPRZEM S.A.

Po pierwsze, powstaje grupa kapitałowa (obecnie poza jednostką macierzystą składa się ona z czterech podmiotów) co generuje nowe wyzwania w zakresie zarządzania i organizacji wielopodmiotową strukturą oraz wymaga wzmocnienia nadzoru i pogłębienia działalności kontrolnej.

Po drugie, rozszerza się zakres usług i produktów (działalność deweloperska, produkcja własnych urządzeń z zakresu techniki przeładunkowej, prowadzenie działalności handlowej w Polsce i na rynkach trzecich) co z kolei stawia nowe wymagania profesjonalne i kadrowe.

Po trzecie, obecna i stale rosnąca skala produkcji, realizacja coraz większych jednostkowych kontraktów, skutkuje koniecznością prowadzenia bardziej wyrafinowanej polityki finansowej i stosowania nowych instrumentów z tego obszaru.

Działalność grupy PROJPRZEM w roku 2008 i latach następnych będzie zatem związana w dużym stopniu z wykorzystaniem poniesionych w ostatnim okresie nakładów i ze wzmocnieniem i rozwojem poszczególnych obszarów (usługi budowlane, deweloperstwo, produkcja urządzeń) oraz podmiotów grupy realizujących poszczególne przedsięwzięcia.

II. OCENA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

PROJPRZEM S.A. posiada kompleksowy system kontroli wewnętrznej, którego celem jest zapewnienie terminowego i dokładnego ujawniania faktów dotyczących

wszystkich istotnych elementów działalności spółki. Przyczynia się ona do uzyskania pełnej wiedzy o sytuacji finansowej, wynikach operacyjnych, stanie majątku spółki a także efektywności zarządzania. Zakres kontroli obejmuje swym zasięgiem przede wszystkim:

- działalność gospodarczą spółki, podstawową oraz pomocniczą,
- sprawozdawczość finansową i rozliczenia księgowe,
- obrót materiałami, wyrobami gotowymi oraz inwentaryzację rzeczowych składników aktywów,
- zgodność działania spółki z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- zatrudnienie i płace.

Instytucjonalna kontrola wewnętrzna działa głównie w sferze kontroli następczej. Bada przedsięwzięcia już zrealizowane oraz związaną z nimi dokumentację. Jej głównym zadaniem jest przeprowadzenie kompleksowych kontroli w zakresie najważniejszych zagadnień dla spółki oraz zbieranie i opracowywanie informacji dotyczących działalności komórek organizacyjnych spółki, wybranych problemów ekonomicznych i innych zagadnień, które w danym okresie uznane zostały przez Zarząd spółki za najbardziej istotne dla PROJPRZEM S.A.

Oprócz instytucjonalnej kontroli wewnętrznej w spółce istnieje także tak zwana kontrola funkcjonalna wykonywana przez kierowników różnych szczebli. Sprawują oni nadzór nad podległymi im pracownikami, polegający na sprawdzaniu stanu realizacji ustalanych zadań.

Instytucjonalna kontrola wewnętrzna realizowana jest w PROJPRZEM S.A. głównie przez służby finansowo – księgowe oraz pracowników działu prawnego – organizacyjnego. Część zadań z zakresu kontroli wewnętrznej jest prowadzona poprzez powołane do tego zespoły i komisje.

Służby finansowo – księgowe spółki we współpracy z istniejącymi w spółce komórkami organizacyjnymi prowadzą stałą i okresową kontrolę obejmującą przede wszystkim:

- należności i zobowiązania,
- rzeczowe aktywa obrotowe,
- rzeczowe aktywa trwałe,

- wartości niematerialne i prawne,
- koszty i przychody spółki,
- środki trwałe w budowie.

Poza kontrolą wymienionych obszarów dział prawnie – organizacyjny prowadzi kontrolę wewnętrzną w przedsiębiorstwie, głównie poprzez stałą analizę i kontrolę umów zawieranych przez spółkę. Kontrola umowy polega na sprawdzeniu, czy zawiera ona wszelkie niezbędne dane, czy jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa i czy rozwiązania w niej zawarte chronią w odpowiedni sposób interes spółki. Drugim istotnym elementem kontroli realizowanym przez dział jest kontrola i wydawanie opinii w przedmiocie reklamacji zgłaszanych do PROJPRZEM S.A. Opinie wydawane są na podstawie otrzymanych dokumentów i po przedstawieniu wyjaśnień komórki, z której działaniem związana jest reklamacja. Ponadto na indywidualne polecenia Zarządu spółki, pracownicy działu przeprowadzają wrywkowe kontrole realizacji poszczególnych kontraktów handlowych.

W spółce funkcjonuje powołana decyzją Prezesa Zarządu Komisja Likwidacyjna. W zakresie jej kompetencji znajduje się kontrola środków trwałych likwidowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne PROJPRZEM S.A. Komisja obejmuje swym działaniem wszystkie jednostki organizacyjne. Ponadto do jej pomocy w zakładach produkcyjnych zostały powołane tzw. zakładowe komisje inwentaryzacyjne. Działanie komisji przyczynia się do racjonalnego gospodarowania powierzonymi komórkom środkami trwałymi oraz zabezpiecza spółkę przed nieuzasadnioną likwidacją majątku używanego w bieżącej działalności gospodarczej.

Istotnym elementem kontroli wewnętrznej w PROJPRZEM S.A. jest inwentaryzacja. Prowadzona ona jest w cyklach półrocznych. Ponadto decyzją Prezesa Zarządu może być przeprowadzana dodatkowa inwentaryzacja jednorazowa, obejmująca poszczególne jednostki organizacyjne spółki.

Dodatkowo Zarząd spółki we współpracy z działem kadr i płac dokonuje okresowych kontroli stanu zatrudnienia i wynagrodzeń w spółce. Kontrola obejmuje przede wszystkim bieżący stan zatrudnienia, rodzaj zawartych umów o pracę i ewentualną datę ich rozwiązania, posiadane kwalifikacje pracowników oraz ogólną ocenę ich przydatności dla spółki jak również wysokość otrzymywanego przez pracowników wynagrodzenia.

Rada Nadzorcza ocenia, iż funkcjonujący w PROJPRZEM S.A. system kontroli zapewnia kompletność ujęcia operacji gospodarczych, poprawną kwalifikację dokumentów źródłowych a także prawidłową wycenę posiadanych zasobów na poszczególnych etapach rejestracji, a tym samym zapewnia prawidłowość sporządzania sprawozdań finansowych i pozwala Zarządowi prowadzić działalność Spółki w oparciu o zweryfikowane i kompletne informacje.

III. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM ISTOTNYM DLA SPÓŁKI

W działalności PROJPRZEM S.A. występują następujące ryzyka:

- ryzyko walutowe,
- ryzyko związane z cenami stali,
- ryzyko związane z realizowanymi kontraktami,
- ryzyko uzależnienia od znaczących nabywców usług,
- ryzyko nierzetelności płatniczej,
- ryzyko utraty kluczowych pracowników,
- ryzyko obniżenia poziomu konkurencyjności usług eksportowych.

Zarządzanie ryzykiem w poszczególnych obszarach polega na:

- monitoringu zjawisk generujących ryzyko,
- podejmowaniu działań obniżających poziom ryzyka.

W zakresie poszczególnych ryzyk sytuacja przedstawia się następująco:

- ryzyko walutowe:
 - monitoring i prognozowanie kursów walut
 - terminowe transakcje walutowe
 - zakup materiałów w cenach euro
 - zwiększenie sprzedaży kierowanej na rynek krajowy

- ryzyko związane z cenami stali:

- monitoring i analiza trendów cen stali
 - klauzule renegocjacyjne w umowach z klientami
 - krótki cykl realizacji produkcji konstrukcji stalowych (6 tyg.)
- ryzyko realizacji kontraktów
 - realistyczne kalkulacje cenowe przy zawieraniu kontraktów
 - monitoring zaawansowania kontraktu i ujawnianie zagrożeń
 - dobór wiarygodnych podwykonawców
 - klauzule kontraktowe ograniczające górną wysokość kar umownych
- ryzyko uzależnienia od znaczących nabywców usług
 - monitoring realizacji umów ze znaczącymi nabywcami usług
 - zmniejszanie udziału kluczowych kontrahentów poprzez zwiększanie portfela i jego dywersyfikację
 - przy stałych kontrahentach – zawieranie umów ramowych zawierających elementy amortyzujące tempo zmian realizowanych zleceń
- ryzyko nierzetelności płatniczej
 - monitoring standingu finansowego kluczowych kontrahentów przed i w trakcie realizacji kontraktów
 - tworzenie powiązań partnerskich
 - stosowanie wyspecjalizowanych procedur windykacyjnych
- ryzyko utraty kluczowych pracowników
 - monitoring stanu zatrudnienia, wynagradzania i fluktuacji kadr
 - monitorowanie lokalnego rynku pracy i rynkowego poziomu wynagrodzeń
 - prowadzenie systemu szkoleń i pomocy przy podnoszeniu poziomu wykształcenia
 - program motywacyjny dla kluczowych pracowników PROJPRZEM S.A. i spółek zależnych

- ryzyko obniżenia poziomu konkurencyjności eksportowej
 - monitoring ryzyka walutowego i wzrostu kosztów pracy
 - inwestycje w technologie, maszyny i urządzenia podwyższające wydajność pracy
 - zawieranie kontraktów krótkookresowych, a przy kontraktach długookresowych tworzenie umów ramowych i klauzul zabezpieczających.

W ocenie Rady Nadzorczej zarówno identyfikacja czynników ryzyka, monitorowanie ich jak i też stosowany system działań ograniczających ryzyko są w PROJPRZEM S.A. na dobrym poziomie, a realizowana strategia rozwoju i dywersyfikacji sprzyja zmniejszeniu części ryzyk i prowadzi do profesjonalizacji w zakresie stosowanych instrumentów.

Paweł Dłużewski

Zdzisław Klimkiewicz

Jarosław Skiba

Andrzej Karczykowski

Wacław Tomaszewski